

O'ZBEKISTON QONUNCHILIGI TAHLILI

ILMIY-TAHLILIY JURNAL
2026-YIL 3-SON

ОБЗОР ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УЗБЕКИСТАНА

НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
2026 ГОД № 3

UZBEKISTAN LAW REVIEW

SCIENTIFIC ANALYTICAL JOURNAL
2026 ISSUE 3

VOLUME 3 / ISSUE 3 / 2026

DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.UZLAWREV.33](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.UZLAWREV.33)

ISSN 2181-8118

DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.UZLAWREV.](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.UZLAWREV.)

MUASSIS: TOSHKENT DAVLAT YURIDIK UNIVERSITETI

“O‘zbekiston qonunchiligi tahlili” ilmiy-tahliliy jurnali O‘zbekiston matbuot va axborot agentligi tomonidan 2014-yil 21-iyulda 02-0074-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi jurnallari ro‘yxatiga kiritilgan.

Mualliflik huquqlari Toshkent davlat yuridik universitetiga tegishli. Barcha huquqlar himoyalangan. Jurnal materiallaridan foydalanish, tarqatish va ko‘paytirish muassis ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Nashr bo‘yicha mas‘ul:
O. Choriyev

Muharrirlar:
E. Mustafayev, Y. Yarmolik,
M. Sharifova, Sh. Beknazarova,
X. Yuldasheva, F. Usmonova,
K. Abduvaliyeva, E. Sharipov,
Y. Mahmudov

Musahhih:
M. Tursunov

Texnik muharrir:
U. Sapayev

Dizayner:
D. Rajapov

Tahririyat manzili:
100047. Toshkent shahar,
Sayilgoh ko‘chasi, 35.
Tel.: (0371) 233-66-36 (1169)

Veb-sayt: lawreview.uz
E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Nashriyot litsenziyasi
№ 174625, 29.11.2023-y.

Jurnal 2026-yil 18-sentabrda bosmaxonaga topshirildi.
Qog‘oz bichimi: A4.
Shartli bosma tabog‘i: 21,4.
Adadi: 100. Buyurtma: № 96.

Bosmaxona litsenziyasi
29.11.2023 № 174626

TDYU bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili:
100047. Toshkent shahri,
Sayilgoh ko‘chasi, 37.

© Toshkent davlat yuridik
universiteti

TAHRIR HAY'ATI

BOSH MUHARRIR

S. Gulyamov – Toshkent davlat yuridik universiteti Huquq va texnologiyalar sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

TAHRIR HAY'ATI A'ZOLARI

I. Rustambekov – Toshkent davlat yuridik universiteti O‘quv ishlari bo‘yicha prorektori, yuridik fanlar doktori, professor – bosh muharrir o‘rinbosari

Sh. Xo‘jayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Intellectual mulk huquqi sho‘basi mudiri, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori – mas‘ul muharrir

O. Okyulov – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik huquqi sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

A. Ener – Anqara Haci Bayram universiteti dotsenti, Energetika nizolari arbitraj markazi bosh kotibi o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori

M. Bungenberg – Saarlend universiteti Yevropa instituti direktori, yuridik fanlar doktori

S. Tatar – Anqara Yildirim Boyazid universiteti professori, yuridik fanlar doktori

J. Peeroo – Sorbonna universiteti professori, “Stone 36” yuridik firmasi advokati, yuridik fanlar doktori

B. Musayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Biznes huquqi va sud himoyasi fakulteti dekani, yuridik fanlar doktori, professor

Sh. Saydullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Davlat va huquq nazariyasi sho‘basi professori, yuridik fanlar nomzodi

D. Habibullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik protsessual va iqtisodiy protsessual huquqi sho‘basi mudiri, yuridik fanlar doktori, professor

S. Bozorov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro xususiy huquq sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

I. Bekov – Toshkent davlat yuridik universiteti Konstitutsiyaviy huquq sho‘basi mudiri, yuridik fanlar doktori, professor

V. Ergashev – O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Qonunchilik va huquqiy siyosat instituti direktor o‘rinbosari, yuridik fanlar doktori, professor

Sh. Joldasova – O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi huzuridagi Qonunchilik muammolari va parlament tadqiqotlari instituti bosh ilmiy xodimi, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

O. Xazratqulov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro xususiy huquq sho‘basi mudiri, yuridik fanlar nomzodi, professor

D. Suyunova – Toshkent davlat yuridik universiteti Jinoyat-protsessual huquqi sho‘basi professori, yuridik fanlar doktori

D. Maxkamov – Toshkent davlat yuridik universiteti Ommaviy huquq fakulteti dekani, yuridik fanlar doktori, professor

D. Babadjanova – Toshkent davlat yuridik universiteti Fuqarolik huquqi sho‘basi professori v.b., yuridik fanlar doktori

A. Matmurotov – Toshkent davlat yuridik universiteti Sud hokimiyati, advokatura va huquqni muhofaza qiluvchi organlar sho‘basi mudiri, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent

E. Rahmatov – Toshkent davlat yuridik universiteti Xalqaro huquq va qiyosiy huquqshunoslik fakulteti dekani, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori, dotsent

M. Turdialiyev – O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi Yuridik ta‘lim va sud-ekspertiza boshqarmasi boshlig‘i o‘rinbosari, yuridik fanlar bo‘yicha falsafa doktori

**УЧРЕДИТЕЛЬ: ТАШКЕНТСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
ЮРИДИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ**

Научно-аналитический журнал «Обзор законодательства Узбекистана» зарегистрирован Агентством печати и информации Узбекистана 21 июля 2014 года с удостоверением № 02-0074.

Журнал включён в перечень журналов Высшей аттестационной комиссии при Академии наук Республики Узбекистан.

Авторские права принадлежат Ташкентскому государственному юридическому университету. Все права защищены. Использование, распространение и воспроизведение материалов журнала осуществляется с разрешения учредителя.

Реализуется по договорной цене.

Ответственный за выпуск:
О. Чориев

Редакторы:

Э. Мустафаев, Е. Ярмолик,
М. Шаринова, Ш. Бекназарова,
Х. Юлдашева, Ф. Усмонова,
К. Абдувалиева, Э. Шарипов,
Й. Махмудов

Корректор:

М. Турсунов

Технический редактор:

У. Сапаев

Дизайнер:

Д. Ражапов

Адрес редакции:

100047. Город Ташкент,
улица Сайилгох, 35.
Тел.: (0371) 233-66-36 (1169)

Веб-сайт: lawreview.uz

E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Издательская лицензия

от 29.11.2023 № 174625.

Журнал передан в типографию

18.09.2026.

Формат бумаги: А4.

Усл. п. л. 21,4. Тираж: 100 экз.

Номер заказа: 96.

Лицензия типографии

от 29.11.2023 № 174626

Отпечатано в типографии

Ташкентского государственного

юридического университета.

100047, г. Ташкент,

ул. Сайилгох, дом 37.

© Ташкентский государственный
юридический университет

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

С. Гулямов – профессор сектора права и технологий Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

ЧЛЕНЫ РЕДАКЦИОННОЙ КОЛЛЕГИИ

И. Рустамбеков – проректор Ташкентского государственного юридического университета по учебной работе, доктор юридических наук, профессор – заместитель главного редактора

Ш. Хужаев – заведующий сектором права интеллектуальной собственности Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам – ответственный редактор

О. Окюлов – профессор сектора гражданского права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

А. Энер – доцент Университета Анкары Хаджи Байрам, заместитель генерального секретаря Арбитражного центра по энергетическим спорам, доктор права

М. Бунгенберг – директор Европейского института Саарского университета, доктор права

С. Татар – профессор Университета Анкары Йылдырым Беязит, доктор права

Ж. Пироо – профессор Сорбоннского университета, адвокат юридической фирмы Stone 36, доктор права

Б. Мусаев – декан факультета бизнес-права и судебной защиты Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

Ш. Сайдуллаев – профессор сектора теории государства и права Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук, профессор

Д. Хабибуллаев – заведующий сектором гражданского процессуального и экономического процессуального права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

С. Бозоров – профессор сектора международного частного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

И. Беков – заведующий сектором конституционного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

В. Эргашев – заместитель директора Института законодательства и правовой политики при Президенте Республики Узбекистан, доктор юридических наук, профессор

Ш. Джолдасова – ведущий научный сотрудник Института проблем законодательства и парламентских исследований при Олий Мажлисе Республики Узбекистан, доктор философии по юридическим наукам

О. Хазраткулов – заведующий сектором международного частного права Ташкентского государственного юридического университета, кандидат юридических наук, профессор

Д. Суюнова – профессор сектора уголовно-процессуального права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

Д. Махкамов – декан факультета публичного права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук, профессор

Д. Бабаджанова – и.о. профессора сектора гражданского права Ташкентского государственного юридического университета, доктор юридических наук

А. Матмуротов – заведующий сектором судебной власти, адвокатуры и правоохранительных органов Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам

Э. Рахматов – декан факультета международного права и сравнительного правоведения Ташкентского государственного юридического университета, доктор философии по юридическим наукам, доцент

М. Турдиалиев – заместитель начальника управления юридического образования и судебной экспертизы Министерства юстиции Республики Узбекистан, доктор юридических наук, доктор философии по юридическим наукам

**FOUNDER: TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF LAW**

"Uzbekistan Law Review" scientific and analytical journal was registered by Press and Information Agency of Uzbekistan on July 21, 2014, with certificate number 02-0074.

The journal is included in the list of journals of the Supreme Attestation Commission under the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan

Copyright belongs to Tashkent State University of Law. All rights reserved. Use, distribution and reproduction of materials of the journal are carried out with the permission of the founder.

Agreed-upon price.

Publication Officer:
O. Choriev

Editors:
E. Mustafaev, E. Yarmolik,
M. Sharifova, Sh. Beknazarova,
Kh. Yuldasheva, F. Usmonova,
K. Abduvalieva, E. Sharipov,
Y. Makhmudov

Proofreader:
M. Tursunov

Technical editor:
U. Sapaev

Designer:
D. Rajapov

Publishing department address:
100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 35.
Phone: (0371) 233-66-36 (1169)

Website: lawreview.uz
E-mail: uzlawreview@tsul.uz

Publishing license
№ 174625, 29.11.2023.

The journal is submitted to the
Printing house on 18.09.2026.
Paper size: A4.
Cond.p.f: 21,4.
Units: 100. Order: № 96.

Printing house license
№ 174626, 29.11.2023.

Published in the Printing house of
Tashkent State University of Law.
100047. Tashkent city,
Sayilgoh street, 37.

© Tashkent State University of Law

EDITORIAL BOARD
EDITOR-IN-CHIEF

S. Gulyamov – Professor of the Department of Law and Technologies of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

MEMBERS OF THE EDITORIAL BOARD

I. Rustambekov – Deputy Rector for Academic Affairs of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor - Deputy Editor-in-Chief

Sh. Khujaev – Head of the Department of Intellectual Property Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law - Executive Editor

O. Okyulov – Professor of the Department of Civil Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

A. Ener – Associate Professor of Ankara Haci Bayram University, Deputy Secretary General of the Center for Arbitration of Energy Disputes, Doctor of Law

M. Bungenberg – Director of the European Institute of Saarland University, Doctor of Law

S. Tatar – Professor of Ankara Yıldırım Bayezid University, Doctor of Law

J. Peeroo – Professor of the Sorbonne University, lawyer of the law firm Stone 36, Doctor of Law

B. Musaev – Dean of the Faculty of Business Law and Judicial Protection of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

Sh. Saydullaev – Professor of the Department of Theory of State and Law of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences

D. Habibullaev – Head of the Department of Civil Procedural and Economic Procedural Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

S. Bozorov – Professor of the Department of Private International Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

I. Bekov – Head of the Department of Constitutional Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

V. Ergashev – Deputy Director of the Institute of Legislation and Legal Policy under the President of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor

Sh. Joldasova – Chief Research Fellow of the Institute of Legislation Problems and Parliamentary Research under the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

O. Khazratkulov – Head of the Department of Private International Law of Tashkent State University of Law, Candidate of Legal Sciences, Professor

D. Suyunova – Professor of the Department of Criminal Procedure Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

D. Mahkamov – Dean of the Faculty of Public Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

D. Babadjanova – Acting Professor of the Department of Civil Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Law

A. Matmurotov – Head of the Department of Judiciary, Advocacy and Law Enforcement Agencies of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law, Associate Professor

E. Rahmatov – Dean of the Faculty of International Law and Comparative Law of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law, Associate Professor

M. Turdialiyev – Deputy Head of the Department of Legal Education and Forensic Examination of the Ministry of Justice of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Law

MUNDARIJA

12.00.02 – KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ. MA'MURIY HUQUQ. MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI

- 11 **MIRZAYEV FAYZULLA IBODULLAYEVICH**
FATF standartlarini JDL/TMQK sohasida ma'muriy-huquqiy joriy etish mexanizmini takomillashtirish
- 22 **RAXMANOV AKMAL ERGASHEVICH**
Inson huquq va erkinliklarini ta'minlash mexanizmining metodologik asoslari
- 33 **ABDURAYIMOV MUHAMMAD SUVANQUL O'G'LI**
LegalTech – malakali yuridik yordam ko'rsatish tizimini takomillashtirish yo'nalishi sifatida
- 39 **MUNAVVAROVA NAIMAXON ZOYIDULLAYEVNA**
O'zbekistonda yagona notarial amaliyotni ta'minlashda Adliya vazirligi va Notarial palata hamkorligining istiqbollari
- 46 **TOJIYEV ODILJON**
"Raqqamli parlament" tushunchasi va uning konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari
- 52 **XURRAMOV E'ZOBEBEK BAXRON O'G'LI**
Tadbirkorlik faoliyatiga noqonuniy aralashuvni cheklashning konstitutsiyaviy mexanizmlari

12.00.03 – FUQAROLIK HUQUQI. TADBIRKORLIK HUQUQI. OILA HUQUQI. XALQARO XUSUSIY HUQUQ

- 64 **KUVANDIKOV ZOKIR OBLAKULOVICH, NORIMOVA MATLUBA TURG'UN QIZI**
Korporativ nizolarni hal qilishning maqbul usullari
- 75 **TURDIALIYEV MUHAMMAD ALI PO'LATJON O'G'LI**
Transchegaraviy tijorat munosabatlarida sun'iy intellekt tizimlarining huquq layoqatiga oid nazariyalar tahlili
- 82 **RO'ZMURODOVA LOBARXON MIRZOBEBEK QIZI**
Multimedia jurnalistikasida turdosh huquqlar: audio, video va efir materiallaridan qayta foydalanishning qatlamli modeli

12.00.08 – JINOYAT HUQUQI. JINOYAT-IJROIYA HUQUQI

- 92 **PRIMOV BAXTIYOR OLIM O'G'LI**
Kripto-aktivlarga oid qonunga xilof qilmishlar tushunchasi, mazmun-mohiyati va turlari tasnifi

12.00.09 – JINOYAT PROTSSESI. KRIMINALISTIKA, TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA SUD EKSPERTIZASI

- 103 **XALILOV AKRAM UTAMURODOVICH**
O'zbekiston sud-ekspertiza tizimini muvofiqlashtirishning tashkiliy-huquqiy muammolari
- 112 **MUSAYEV GAYRAT FARXADOVICH**
Farg'onada transchegaraviy firibgarlik bilan bog'liq jinoyatning fosh etilishi: jinoiy-huquqiy, raqqamli-kriminalistik va kriptotahliliy jihatlar
- 119 **MAMADALIYEV UMID YULDASHEVICH**
Jinoyat ishlari bo'yicha ekstraditsiyaning nazariy tahlili
- 130 **FATULLAYEV SHODMONBEK MADATOVICH**
Ekspert xulosasining isbotlash vositasi sifatidagi o'rni va ahamiyati

12.00.10 – XALQARO HUQUQ

143 **YUNUSOV XAYDARALI MURATOVICH**

Xalqaro organlarga murojaat qilish huquqini ta'minlashning milliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish masalalari

157 **UMAROV RUSTAM ZULFUKAROVICH**

“Markaziy Osiyo – Rossiya” formatining xalqaro-huquqiy tartibga solinishi: evolyutsiya, shartnomaviy asos va institutsionallashuv chegaralari

12.00.12 – KORRUPSIYA MUAMMOLARI

171 **NIYOZOVA SALOMAT SAPAROVNA**

Manfaatlar to'qnashuvi tushunchasini tavsiflash bo'yicha ilmiy yondashuvlar

СОДЕРЖАНИЕ

12.00.02 – КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО. АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО. ФИНАНСОВОЕ И ТАМОЖЕННОЕ ПРАВО

- 11 **МИРЗАЕВ ФАЙЗУЛЛА ИБОДУЛЛАЕВИЧ**
Совершенствование механизма административно-правовой имплементации стандартов ФАТФ в сфере ПОД/ФТ
- 22 **РАХМАНОВ АКМАЛ ЭРГАШЕВИЧ**
Методологические основы механизма обеспечения прав и свобод человека
- 33 **АБДУРАЙИМОВ МУХАММАД СУВАНКУЛ УГЛИ**
LegalTech как направление совершенствования системы оказания квалифицированной юридической помощи
- 39 **МУНАВВАРОВА НАИМАХОН ЗОХИДУЛЛАЕВНА**
Перспективы сотрудничества Министерства юстиции и Нотариальной палаты в обеспечении единой нотариальной практики в Узбекистане
- 46 **ТОЖИЕВ ОДИЛЖОН**
Понятие «цифровой парламент» и его конституционно-правовые основы
- 52 **ХУРРАМОВ ЭЪЗОЗБЕК БАХРОН УГЛИ**
Конституционные механизмы ограничения незаконного вмешательства в предпринимательскую деятельность

12.00.03 – ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО. ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО. СЕМЕЙНОЕ ПРАВО. МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО

- 64 **КУВАНДИКОВ ЗОКИР ОБЛАКУЛОВИЧ, НОРИМОВА МАТЛУБА ТУРГУН КИЗИ**
Оптимальные способы разрешения корпоративных споров
- 75 **ТУРДИАЛИЕВ МУХАММАД АЛИ ПУЛАТЖОН УГЛИ**
Анализ теорий правоспособности систем искусственного интеллекта в трансграничных коммерческих отношениях
- 82 **РУЗМУРОВА ЛОБАРХОН МИРЗОБЕК КИЗИ**
Смежные права в мультимедийной журналистике: многоуровневая модель повторного использования аудио-, видео- и эфирных материалов

12.00.08 – УГОЛОВНОЕ ПРАВО. УГОЛОВНО-ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРАВО

- 92 **ПРИМОВ БАХТИЁР ОЛИМ УГЛИ**
Понятие, сущность и классификация противоправных деяний, связанных с криптоактивами

12.00.09 – УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС. КРИМИНАЛИСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНОЕ ПРАВО И СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА

- 103 **ХАЛИЛОВ АКРАМ УТАМУРОВОВИЧ**
Организационно-правовые проблемы координации системы судебной экспертизы Узбекистана
- 112 **МУСАЕВ ГАЙРАТ ФАРХАДОВИЧ**
Раскрытие трансграничного мошенничества в Фергане: уголовно-правовые, цифрово-криминалистические и криптоаналитические аспекты
- 119 **МАМАДАЛИЕВ УМИД ЮЛДАШЕВИЧ**
Теоретический анализ экстрадиции по уголовным делам
- 130 **ФАТУЛЛАЕВ ШОДМОНБЕК МАДАТОВИЧ**
Место и значение заключения эксперта как средства доказывания

12.00.10 – МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

143 **ЮНУСОВ ХАЙДАРАЛИ МУРАТОВИЧ**

Вопросы совершенствования национально-правовых основ обеспечения права на обращение в международные органы

157 **УМАРОВ РУСТАМ ЗУЛЬФУКАРОВИЧ**

Международно-правовое регулирование формата «Центральная Азия – Россия»: эволюция, договорная база и пределы институционализации

12.00.12 – ПРОБЛЕМЫ КОРРУПЦИИ

171 **НИЁЗОВА САЛОМАТ САПАРОВНА**

Научные подходы к характеристике понятия конфликта интересов

CONTENTS

12.00.02 – CONSTITUTIONAL LAW. ADMINISTRATIVE LAW. FINANCIAL AND CUSTOMS LAW

- 11 **MIRZAEV FAYZULLA IBODULLAEVICH**
Improving the mechanism for administrative-legal implementation of FATF standards in the field of AML/CFT
- 22 **RAKHMANOV AKMAL ERGASHEVICH**
Methodological foundations of the mechanism for ensuring human rights and freedoms
- 33 **ABDURAYIMOV MUHAMMAD SUVANQUL UGLI**
LegalTech as an avenue for improving the system of qualified legal assistance
- 39 **MUNAVVAROVA NAIMAKHON ZOKHIDULLAEVNA**
Prospects for cooperation between the Ministry of Justice and the Notary Chamber in ensuring a unified notary practice in Uzbekistan
- 46 **TOJIEV ODILJON**
The concept of the “digital parliament” and its constitutional and legal foundations
- 52 **KHURRAMOV EZOZBEK BAKHRON UGLI**
Constitutional mechanisms for limiting illegal interference in entrepreneurial activity

---

12.00.03 – CIVIL LAW. BUSINESS LAW. FAMILY LAW. INTERNATIONAL PRIVATE LAW

- 64 **KUVANDIKOV ZOKIR OBLAKULOVICH, NORIMOVA MATLUBA TURGUN KIZI**
Acceptable methods for resolving corporate disputes
- 75 **TURDIALIYEV MUHAMMAD ALI PULATJON UGLI**
Analysis of theories on the legal capacity of artificial intelligence systems in cross-border commercial relations
- 82 **RUZMURODOVA LOBARKHON MIRZOBEK KIZI**
Related rights in multimedia journalism: a layered model for audio, video and broadcast reuse

---

12.00.08 – CRIMINAL LAW. CRIMINAL-EXECUTIVE LAW

- 92 **PRIMOV BAKHTIYOR OLIM UGLI**
The concept, essence, and classification of types of illegal acts related to crypto-assets

---

12.00.09 – CRIMINAL PROCEEDINGS. FORENSICS, INVESTIGATIVE LAW AND FORENSIC EXPERTISE

- 103 **KHALILOV AKRAM UTAMURODOVICH**
Organizational and legal problems of coordinating the forensic system of Uzbekistan
- 112 **MUSAEV GAYRAT FARKHADOVICH**
Solving crimes related to cross-border fraud in Fergana: criminal-legal, digital-criminalistic, and cryptoanalytical aspects
- 119 **MAMADALIEV UMID YULDASHEVICH**
Theoretical analysis of extradition in criminal cases
- 130 **FATULLAEV SHODMONBEK MADATOVICH**
The role and significance of the expert conclusion as a means of proof
-

12.00.10 – INTERNATIONAL LAW

143 **YUNUSOV KHAYDARALI MURATOVICH**

Issues of improving the national legal framework for ensuring the right to appeal to international bodies

157 **UMAROV RUSTAM ZULFUKAROVICH**

International legal regulation of the “Central Asia – Russia” format: evolution, treaty framework, and limits of institutionalization

---

12.00.12 – CORRUPTION PROBLEMS171 **NIYOZOVA SALOMAT SAPAROVNA**

Scientific approaches to characterizing the conflict of interest

Kelib tushgan / Получено / Received: 11.08.2026
Qabul qilingan / Принято / Accepted: 03.09.2026
Nashr etilgan / Опубликовано / Published: 18.09.2026

DOI: <https://dx.doi.org/10.51788/tsul.uzlawrev.33007>

UDC: 347.72.036:347.918(045)(575.1)

KORPORATIV NIZOLARNI HAL QILISHNING MAQBUL USULLARI

Kuvandikov Zokir Oblakulovich,

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
Fuqarolik-huquqiy fanlar kafedrasida dotsenti, yuridik fanlar nomzodi
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4293-8083>
e-mail: kuvandikov67@mail.ru

Norimova Matluba Turg'un qizi,

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti magistranti
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4714-3353>
e-mail: matlubanorimovacareer@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada bozor munosabatlari sharoitida korporativ munosabatlarning vujudga kelish asoslari, ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, huquqiy tartiblari, shuningdek, korporativ nizolar tushunchasiga e'tibor qaratildi. Korporativ munosabatlarning huquq tarmog'idagi tushunchasi tahlil qilindi. Yurisprudensiya sohasida korporativ munosabatlar va korporativ nizolar tushunchasi, uning turlari, bozor munosabatlari sharoitida ushbu subyektlarning o'рни va ahamiyati o'rganildi. Korporatsiyalarni tashkil etishning tashkiliy-huquqiy asoslari va shakllari, korporativ nizolar tushunchasi, ularning kelib chiqish sabablari, korporativ nizolarni hal qilishning zamonaviy usullari, korporativ nizolarning ilmiy va amaliy asoslari, shuningdek, tadqiqot jarayonida korporativ munosabatlarning milliy va xorijiy tajribalari hamda olimlarning nazariy va amaliy fikr-qarashlari qiyosiy jihatdan o'rganildi. Mazkur maqolada korporativ nizolarni hal qilishning eng maqbul usullarini o'rganish asosida ularni aniq vaziyatlarda qo'llash amaliyoti ham tadqiq etildi. Shu o'rinda korporativ nizolarni hal qilishning maqbul usullarini o'rganishda qiyosiy-huquqiy, falsafiy ilmiy metodlari qo'llandi. Shuningdek, ilmiy tadqiqot jarayonida korporativ munosabatlar bo'yicha dunyo tajribasi, huquq amaliyoti o'rganildi.

Kalit so'zlar: korporatsiya, korporativ munosabat, korporativ nizo, sud, hakamlilik sudi, mediatsiya, arbitraj, mediator

ОПТИМАЛЬНЫЕ СПОСОБЫ РАЗРЕШЕНИЯ КОРПОРАТИВНЫХ СПОРОВ

Кувандиков Зокир Облакулович,

кандидат юридических наук, доцент
кафедры гражданско-правовых дисциплин
Самаркандского государственного университета
имени Шарафа Рашидова

Норимова Матлуба Тургун кизи,

магистрантка Самаркандского государственного университета
имени Шарафа Рашидова

Аннотация. В статье анализируются основания возникновения и развития корпоративных отношений в условиях рыночной экономики, вопросы их правового регулирования, а также понятие и виды корпоративных споров. Исследованы организационно-правовые основы и формы создания корпораций, причины возникновения корпоративных споров и современные способы их разрешения. В ходе исследования проведён сравнительный анализ национального и зарубежного опыта регулирования корпоративных отношений и разрешения корпоративных споров, правоприменительной практики, а также теоретических и практических подходов учёных. Особое внимание уделено определению оптимальных способов разрешения корпоративных споров и возможностям их применения в конкретных ситуациях. В исследовании использованы сравнительно-правовой, системный, аналитический и философский методы.

Ключевые слова: корпорация, корпоративные отношения, корпоративный спор, суд, третейский суд, медиация, арбитраж, медиатор

ACCEPTABLE METHODS FOR RESOLVING CORPORATE DISPUTES

Kuvandikov Zokir Oblakulovich,

Associate Professor of the Department of Civil Law Sciences,
Samarkand State University named after Sharof Rashidov

Norimova Matluba Turgun kizi,

Master's Student at Samarkand State University
named after Sharof Rashidov

Abstract. This article examines the grounds for the emergence of corporate relations under market conditions, their comprehensive support, legal regimes, and the concept of corporate disputes. It analyzes the notion of corporate relations within the branch of law, exploring the concepts of corporate relations and corporate disputes in jurisprudence, their types, and the role and significance of subjects in a market economy. The study investigates the organizational and legal foundations and forms of establishing corporations, the definition of corporate disputes, their root causes, modern methods of resolving them, and their scientific and practical bases. Furthermore, the research comparatively evaluates national and foreign experiences concerning corporate relations alongside the theoretical and practical views of scholars. Based on studying optimal methods for resolving corporate disputes, the paper explores the practice of applying them in specific situations. In examining these optimal resolution methods, scientific approaches such as comparative-legal and philosophical methods were utilized, alongside a comprehensive review of global experience and legal practice in the field of corporate relations.

Keywords: corporation, corporate relationship, corporate dispute, court, arbitral tribunal, mediation, arbitration, mediator

Kirish

Har qanday davlat barqaror rivojlanishi uchun, avvalambor, u mustahkam iqtisodiy va huquqiy tizimga ega bo'lishi lozim. Bozor iqtisodiyoti asosida rivojlanayotgan har bir davlatning iqtisodiy barqarorligi uning tadbirkorlik-biznes munosabatlari subyektlarini ishonchli va kuchli huquqiy himoya qilish bilan chambarchas bog'liq. Hozirgi o'zgarib borayotgan bozor munosabatlarida eng kuchli kompaniyalargina O'zbekiston va jahon bozorida o'z o'rnini yo'qotmasdan kelmoqda. Jumladan, O'zbekiston iqtisodiyotiga yaqin yillarda kirib kelgan va yangi tushuncha hisoblanadigan korporatsiyalar har bir davlatning nafaqat mustahkam iqtisodiy negizi, balki jahon bozorida tez o'rin egallay oladigan iqtisodiyot subyekti hisoblanadi. Shu sababli ham har bir davlat jahon bozorida o'rnini topishi uchun

korporatsiyalar faoliyatini takomillashtirishi va ularning faoliyatini huquqiy jihatdan mustahkamlab qo'yishi darkor. Har bir shaxsning huquqiy himoyasi esa qonun hujjatlarida o'z aksini topadi.

Ta'kidlab o'tish joizki, mamlakatimizda korporativ munosabatlar yetarli darajada rivojlanmagan. Bu esa korporatsiyalarning tashkil etilishi va rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda, ularning faoliyati qonun hujjatlari bilan tartibga solinmaganligi va huquqlari yetarli darajada muhofaza qilinmaganligi sababli chet el investitsiyalarining ham kirib kelishiga to'siqlarni yaratadi.

Jahon bozorini kuzatadigan bo'lsak, dunyo iqtisodiyotini qaysi davlatda yirik kompaniya bo'lsa o'sha davlat boshqaradi. Misol uchun, "Tesla", "Apple", "Amazon", "Adidas", "Nike", "Coca-Cola" kabi yirik kompaniyalarning barchasi korporatsiya hisoblanadi va mahsulotlari jahon bozorida yetakchi hisoblanadi. O'zbekistonning milliy iqtisodiyoti tahlil qilinsa, bu kabi dunyoga mashhur nomga ega bo'lgan kompaniyalarni uchratmaymiz. Buning asosiy sababi esa korporativ munosabatlarning shakllanmaganligi va korporatsiyalar tashkil etilgan bo'lsa-da, korporativ munosabatlarda ziddiyatlarning vujudga kelayotganligidir. Korporativ nizolarni hal qilishning to'g'ri mexanizmi yo'qligi esa ularda yanada chalkashlik va muammolarning qayta-qayta vujudga kelishiga sabab bo'lmoqda.

Korporativ munosabatlarda nizolarni hal qilishning muqobil usullaridan foydalanish ularning tez va to'g'ri hal qilinishiga olib keladi, shuningdek, vaqt va pul tejalishiga sabab bo'ladi.

Tadqiqot jarayonida uchta savolga javob berishga harakat qilindi: birinchidan, korporativ nizolar tushunchasi, uning o'ziga xos xususiyatlari va kelib chiqish sabablari nimalardan iborat; ikkinchidan, korporativ nizolarni hal qilishning qanday usullari bor; uchinchidan, korporativ nizolarni hal qilishda qanday usullar maqbul hisoblanadi?

Mazkur ilmiy tadqiqot H.R. Rahmonqulov, S.S. Gulyamov, M. Kamalov, M. Saidov kabi milliy olimlarimiz hamda John Armour, E.F. Baybekova, I.V. Kalimullina kabi chet ellik korporativ huquq va korporativ nizolarni tadqiq qilgan olimlarning asarlarida korporatsiya va uning elementlari, korporativ munosabatlar, korporativ nizolar tushunchalari ochib berilgan nazariy qarashlari hamda F.B. Ibratova, M. Choriyev, O. Sobirjonov, M. Saidov, E.F. Baybekova, I.V. Kalimullinalarning nazariy va amaliy izlanishlari, shuningdek, sud amaliyoti asosida olib borildi. Ta'kidlab o'tish lozimki, korporativ nizolar va ularning turlari, tushunchasini olimlar turlicha ta'riflashgan. Qonunchiligimizda esa korporatsiya atamasining aniq bir xususiyatlari yoritilgan ta'rifi mavjud emas.

Maqolada O'zbekistonda korporativ nizolarning vujudga kelishi sabablari va ularni maqbul usullardan foydalangan holda hal qilish masalalari yoritilgan. Mazkur tadqiqotda ilmiy bilishning tahlil, umumlashtirish, mantiqiy, statistik, sotsiologik usullaridan foydalanilgan.

Asosiy qism

Korporativ nizolar tushunchasi va ularni hal qilishga oid masalalar bo'yicha ilmiy-amaliy tadqiqot ishlarini olib borishdan oldin iqtisod va huquq sohasida duch keladigan "korporatsiya", "korporativ nizo" kabi atamalarning mazmunini ochib berish talab etiladi. Ushbu atamalarning barchasi korporatsiya tushunchasidan kelib chiqqan bo'lib, korporatsiyada yuzaga keladigan o'zaro munosabatlar korporativ munosabatlarning shakllanishiga, korporativ munosabatlar esa korporativ huquq sohasining yuzaga kelishiga asos bo'lib xizmat qilgan. Shu o'rinda "Korporatsiyaning o'zi nima?", "Korporativ huquq doirasidagi korporativ nizolarga qanday munosabatlar natijasida paydo bo'lgan nizoli holatlar kiradi?" degan savol tug'iladi.

“Korporatsiya” tushunchasi lotin tilidan olingan bo‘lib, muayyan shaxslarning birlashmasi, jamiyati, uyushmasini, ularning hamkorlik qilishini, ular o‘rtasida umumiylik mavjudligini bildiradi. Hozirgi “korporatsiya” tushunchasining paydo bo‘lishi qadimgi rim huquqiga borib taqaladi. “Korporatsiya” so‘zi (lotincha “corporation” atamasidan olingan) professional yoki tabaqalar manfaatlari birligi bo‘yicha uyushgan shaxslar guruhini, ittifoqini anglatadi. Ammo rim huquqini o‘rganadigan olimlarning ta’kidlashicha, Rimda korporatsiyalar yuridik shaxsni emas, har ishtirokchi mulkdagi hissasini egallaydigan va uchinchi shaxslar bilan mustaqil munosabatlarga kirisha oladigan oddiy shirkat tarzidagi uyushmani bildiradi (Dorozhinskaya, 2016). Korporatsiya haqidagi ushbu tushuncha bugungi kunda butunlay o‘zgargan bo‘lib, o‘zbek olimlaridan M. Saidovning (2019) fikriga ko‘ra, tashkilot korporatsiya hisoblanishi uchun u ikki yoki undan ortiq shaxslar (ta’sischilar) tomonidan tashkil etilgan, ya’ni muayyan shaxslarning tashkiliy birligi bo‘lishi kerak. Xususan, korporatsiya ikki yoki undan ortiq shaxslar tomonidan tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanish va muayyan foyda olish maqsadida har biri ma’lum miqdordagi mol-mulkni yoki mablag‘ni birga qo‘shgan holda u yoki bu tashkiliy-huquqiy shakldagi yuridik shaxs tashkil etiladi. Agar yuridik shaxsning ishtirokchisi (ta’sischisi) bitta shaxsdan iborat bo‘lsa, u korporatsiya hisoblanmaydi. Ya’ni ushbu ilgari surilgan fikrga ko‘ra, korporatsiya bir necha yuridik shaxslarning foyda olish maqsadida birlashishi tushuniladi. Sodda qilib aytganda, olma yetishtirishga ixtisoslashgan “M” korxona va tabiiy sharbat ishlab chiqaradigan “D” MCHJ bilan birlashib bitta “Fruit” korporatsiyasini tashkil etishi mumkin. Bu ma’lum ma’noda hozirgi korporatsiyalarning asl tabiatiga yaqin ta’rif hisoblanadi. Misol uchun, dunyoga mashhur “Adidas” korporatsiyasi kiyim, oyoq kiyimi, sumka hamda boshqa biz bilgan va bilmagan mahsulotlarni ishlab chiqaradi. Bu esa u bir necha yillar davomida turli firmalar bilan birlashib bitta korporatsiyani tashkil etganidan dalolat beradi.

Korporatsiya yuridik shaxs hisoblanishi uchun u nafaqat o‘z mulkiga ega bo‘lishi, balki o‘z majburiyatlari yuzasidan mol-mulki bilan javob berishi, mustaqil balans va smetaga ega bo‘lishi bilan birgalikda u muayyan foyda olishni maqsad qilgan ikki yoki undan ortiq shaxslarning ma’lum miqdorda mol-mulki yoki mablag‘ini qo‘shgan holda tashkil etilishi lozim. Bundan kelib chiqadiki, korporatsiyaning ikkita asosiy belgisi mavjud, ya’ni u yuridik shaxs bo‘lishi va ikki yoki undan ortiq shaxslarning ittifoqidan tuzilishi kerak. Bundan tashqari, tashkilot yuridik shaxs bo‘lishi, cheklangan javobgarlikning mavjudligi, o‘tkazib bo‘ladigan ulushlar, markazlashgan boshqaruv, kapital hissa qo‘shuvchilar tomonidan birgalikda egalik qilinishi kabi belgilar korporatsiyaning asosiy belgilaridan hisoblanadi (Armour et al., 2009).

Korporativ nizolar turli nizolar, aksiyadorlar va investorlarning to‘nashuvlari, yuridik shaxs sifatida aksiyadorlik jamiyatiga nisbatan da’volar ko‘rinishlarida namoyon bo‘ladi. Bu nizolar asosida odatda tomonlarning iqtisodiy manfaati yotadi, ko‘p hollarda esa milliy qonunchilikdagi bo‘shliqlar va har xilliklar yoki ularning xalqaro xususiy huquq yoxud chet el davlatlari qonunlari me’yorlari bilan mos kelmasligi tufayli jiddiy qarama-qarshiliklar vujudga keladi (Rahmonqulov & Gulyamov, 2008).

Korporativ nizolarning kelib chiqish sabablari haqida ayrim olimlarning fikrlari mavjud. Xususan, ko‘pchilik olimlar o‘z izlanishlarida korporativ nizolar korporatsiya ichida yuridik va iqtisodiy manfaatlar to‘qnashuvi natijasida yuzaga keladigan kelishmovchiliklar sababli korporativ nizolar kelib chiqishini aytishgan. Bunday kelishmovchiliklar aksiyadorlar o‘rtasida, aksiyadorlar va rahbariyat o‘rtasida, kompaniyalar o‘rtasida, xodimlar va kompaniya o‘rtasida, moliyaviy nizolar yuzasidan va ta’sis hujjatlari bo‘yicha yuzaga kelishi

mumkin. Ushbu nizolar odatda aksiyadorlarning hissasi bilan bog'liq muammolar, aksiyalarni o'tkazish bo'yicha nizolar, kompaniyani hal qilish bo'yicha nizolar va kompaniyani tugatish bahslarini o'z ichiga oladi. Bunday nizolar odatda kompaniya faoliyati va uning aksiyadorlari huquqlariga bevosita ta'sir ko'rsatadigan murakkab huquqiy masalalar va muhim tijorat manfaatlarini o'z ichiga oladi (Xiangming & Heng, 2024).

O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy protsessual kodeksining 30-moddasiga ko'ra korporativ nizolar bo'yicha ishlar jumlasiga quyidagilar kiradi: yuridik shaxsni tashkil etish, qayta tashkil etish va tugatish bilan bog'liq nizolar, xo'jalik jamiyatlari va shirkatlarining ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalarning, ulushlarning, kooperativlar a'zolari paylarining mansubligi, ularga yuklamalar belgilash va ulardan kelib chiqadigan huquqlarni amalga oshirish bilan bog'liq nizolar, bundan xo'jalik jamiyatlari va shirkatlarining ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalarni, ulushlarni, kooperativlar a'zolarining paylarini o'z ichiga oluvchi meros mol-mulkni yoki er-xotinning umumiy mol-mulkini bo'lish bilan bog'liq holda yuzaga keladigan nizolar mustasno, yuridik shaxs ishtirokchilarining (muassislarining, a'zolarining) yuridik shaxs tomonidan tuzilgan bitimlarni haqiqiy emas deb topish va (yoki) bunday bitimlarning haqiqiy emasligi oqibatlarini qo'llash haqidagi da'volari bo'yicha nizolar, qimmatli qog'ozlar emissiyasi bilan, shu jumladan emitentning boshqaruv organlari qarorlari yuzasidan nizolashish bilan, emissiyaviy qimmatli qog'ozlarni joylashtirish jarayonida tuzilgan bitimlar, emissiyaviy qimmatli qog'ozlar chiqarish (qo'shimcha ravishda chiqarish) natijalari bo'yicha hisobotlar (xabarnomalar) yuzasidan nizolashish bilan bog'liq nizolar, qimmatli qog'ozlarni nominal saqlovchilarning aksiyalar va boshqa qimmatli qog'ozlarga bo'lgan huquqlarni hisobga olish, qonunda nazarda tutilgan boshqa huquq va majburiyatlarni qimmatli qog'ozlarni joylashtirish va (yoki) ularning muomalasi munosabati bilan qimmatli qog'ozlarning nominal saqlovchilari tomonidan amalga oshirish bilan bog'liq faoliyatidan kelib chiqadigan nizolar, yuridik shaxs ishtirokchilarining umumiy yig'ilishini chaqirish to'g'risidagi nizolar hamda yuridik shaxs boshqaruv organlarining qarorlari ustidan shikoyat qilish to'g'risidagi nizolar. Shuningdek, qonunga muvofiq boshqa nizolar ham kiritilishi mumkin (Republic of Uzbekistan, 2022).

Mazkur turdagi korporativ nizolar korporatsiyaning obro'sini tushirmagan holda hal qilinishi lozim. Jumladan, korporativ nizolarni hal qilish – puxta rejalashtirish, ko'rib chiqish va boshqarishni talab qiladigan murakkab jarayon. Bu nafaqat nizoni hal qilish, balki tomonlar o'rtasidagi munosabatlarni saqlab qolishni ham o'z ichiga oladi. Shunday qilib, kompaniyalar nizolarni adolatli va samarali tarzda hal qilish uchun aniq siyosat va tartiblarga ega bo'lishlari juda muhimdir. Nizolarni hal qilishda kompaniyalar duch keladigan asosiy muammolardan biri har bir aniq nizo uchun to'g'ri mexanizmni tanlashdir. Bu mediatsiya, arbitraj yoki sud muhokamasi kabi nizolarni hal qilishning turli mexanizmlarining afzallik va kamchiliklarini tushunishni talab qiladi (Ibratova, 2021). Misol uchun, yuridik shaxs ishtirokchilarining (muassislarining, a'zolarining) yuridik shaxs tomonidan tuzilgan bitimlarni haqiqiy emas deb topish va (yoki) bunday bitimlarning haqiqiy emasligi oqibatlarini qo'llash haqidagi da'volari bo'yicha nizolarni hal qilish uchun tomonlar to'g'ri usulni tanlashlari nizo hal bo'lganidan so'ng ijrosi masalasida o'zaro kelishmovchiliklar yuzaga kelishining oldini oladi. Yoxud usul yoki tomonlar o'rtasida nizoni hal qilishning to'g'ri mexanizmi ularning keyingi biznes munosabatlari yomonlashuvining oldini oladi va o'zaro ishonchni saqlab qoladi. Shu sababli ham korporativ nizolarni samarali va maqbul tarzda hal qilishda tomonlar nizoni hal qilish masalasini puxta tashkil etishlari va hal qilish jarayonida o'zaro munosabatlarga e'tiborli bo'lishlari lozim.

Korporativ nizolarni hal qilish kompaniyalar nizolarni boshqarish va hal qilish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan bir qator mexanizmlarni o'z ichiga oladi. Ushbu mexanizmlarni norasmiy va rasmiy mexanizmlarga bo'lish mumkin (Ibratova et al. 2022). Bu mexanizmlarni bir ma'noda suddan tashqari va sud tartibida hal qilinadigan mexanizmlar deb hisoblash mumkin.

Fikrimizcha, korporativ nizolar – yuridik shaxs faoliyati jarayonida ishtirokchilar, aksiyadorlar, boshqaruv organlari yoki boshqa manfaatdor shaxslar o'rtasida yuzaga keladigan kelishmovchiliklardan iborat bo'lib, bunday nizolarni hal qilishda quyidagi usullarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

Birinchidan, nizolarni suddan tashqari hal qilish. Suddan tashqari korporativ nizolarni hal qilish usullariga muzokaralar, mediativ kelish va kengashlar orqali yarashuvni kiritish mumkin.

Norasmiy mexanizmlardan biri muzokaralar tomonlar o'rtasida o'zaro maqbul yechimga erishish uchun muhokama qilish hisoblanadi. Bu usulda korporativ nizolar muzokaralar olib borish bilan amalga oshiriladi. Korporativ nizolarni hal qilish bo'yicha muzokaralar odatda tomonlar va ularning vakillari, masalan, advokatlar yoki mediatorlar o'rtasida bir qator uchrashuvlar yoki muhokamalarni o'z ichiga oladi. Tomonlar o'zaro maqbul kelishuvga erishish maqsadida ma'lumot almashishlari, takliflar kiritishlari va boshqa aloqa shakllarini amalga oshirishlari mumkin (Ibratova, 2022).

Murosa yechimlarini topish uchun tomonlar o'rtasida bevosita muloqot, agar tomonlar biznes munosabatlarini saqlab qolishdan manfaatdor bo'lsa, tezroq va arzonroq variant bo'lib xizmat qilishi mumkin. Korporativ nizolarni hal qilishda muzokaralar olib borish ham o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularning ijobiy va salbiy tomonlari mavjud:

Ijobiy xususiyatlar:

- samarali hal qilish: muzokaralar uzoq sud jarayonidan hal qilingandan ko'ra nizolarni tezroq hal qilish imkonini beradi;

- maxfiylik: muzokaralar ikkala taraf uchun shaxsiy jarayon bo'lib, o'z kelishmovchiliklarini jamoatchilik nazoratisiz hal qilish imkonini beradi;

- tejamkorlik: muzokaralar nizo sud jarayonida hal qilinganga qaraganda ancha arzonroq, chunki ish sud tomonidan hal etilganda advokat xizmati yoki katta miqdordagi sud xarajatlarini talab qilmaydi;

- munosabatlarni saqlaydi: muzokaralar manfaatdor tomonlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni saqlab qoladi, do'stona yechimga olib keladi.

Salbiy xususiyatlar:

- kuch nomutanosibliigi: agar bir tomon boshqasidan sezilarli darajada ko'proq kuchga ega bo'lsa, (masalan, yirik korporatsiya va kichik biznes) muzokaralar olib borish ehtimoli kam;

- cheklangan huquqiy himoya vositalari: muzokaralar har doim ham qonuniy kuchga ega bo'lgan kelishuvga olib kelishi mumkin, agar boshqa tomon kelishuvni bajarmasa, bir tomon qonuniy himoya vositalarisiz qolishi mumkin;

- hissiy omillar: muzokaraga g'azab yoki norozilik kabi his-tuyg'ular ta'sir qilishi mumkin, bu ikkala tomonning qarorga kelishini qiyinlashtiradi.

Kengashlar (qo'mitalar) orqali yarashuv. Ushbu usulda korporativ nizolarning ayrim bosqichlarida tomonlar mustaqil ekspertlardan iborat kengashlar yoki qo'mitalar yordamiga murojaat qilishlari mumkin. Bu ichki korporativ siyosatning bir qismi bo'ladi.

Nizolarni hal qilishning tegishli mexanizmini tanlash nizoning tabiati, tomonlar o'rtasidagi munosabatlar va kerakli natijani o'z ichiga olgan bir qator omillarga bog'liq. Misol uchun, agar tomonlar uzoq muddatli biznes munosabatlarini saqlab qolishni xohlasalar, mediatsiya

hakamlilik yoki sud muhokamasidan ko'ra yaxshiroq variant bo'lishi mumkin. Agar nizo murakkab huquqiy masalalar yoki katta miqdordagi pul bilan bog'liq bo'lsa, sud jarayoni zarur bo'lishi mumkin (Ibratova, 2022).

Mediatsiya tomonlar o'rtasida munozarani osonlashtirish va kelishuvga erishishga yordam berish uchun neytral uchinchi shaxsdan foydalanishni o'z ichiga oladi. Ushbu mexanizmlar nizolarni tez va tinch yo'l bilan hal qilishda samaralidir va tomonlar o'rtasidagi munosabatlarni saqlab qolishga yordam beradi.

Mediatsiya (nizolarni muqobil hal qilish) uchinchi shaxs (vositachi) nizo tomonlariga kelishuvga erishishda yordam beradigan jarayon bo'lib, bunda mediator qaror qabul qilmaydi, faqat muhokama va murosala topishga yordam beradi. Korporativ nizolarda mediatsiya orqali aksiyadorlar yoki ishtirokchilar o'rtasidagi kelishmovchiliklar sudga murojaat qilmasdan hal qilinadi.

Nizolarni xolis uchinchi shaxs ishtirokida o'zaro kelishuv bitimi orqali hal qilishni ta'minlash maqsadida 2018-yil 3-iyulda O'zbekistonda Respublikasining "Mediatsiya to'g'risida"gi O'RQ-482-sonli Qonuni qabul qilingan (Republic of Uzbekistan, 2018). Mazkur qonunga ko'ra, kelib chiqqan nizoni taraflarning o'zaro maqbul qarorga erishish maqsadidagi ixtiyoriy roziligi asosida uchinchi shaxs ko'magida hal qilish usuli mediatsiya hisoblanadi. Ushbu qonun orqali mediatsiya fuqarolik-huquqiy munosabatlardan, shu jumladan, tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish munosabati bilan kelib chiqadigan nizolarga, shuningdek, yakka mehnat nizolariga va oilaviy-huquqiy munosabatlardan kelib chiqadigan nizolarga mediatsiyani qo'llash bilan bog'liq munosabatlarga nisbatan, agar qonunda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo'lsa, tatbiq etiladi. Shuningdek, mediatsiya ishtirok etmayotgan uchinchi shaxslarning huquqlari va qonuniy manfaatlariga, jamoat manfaatlariga daxl qiladigan yoki daxl qilishi mumkin bo'lgan nizolarga nisbatan amal qilmaydi.

Nizolarni mediatsiya yordamida hal qilishning bir qator afzalliklari mavjud. Jumladan, mediatsiya korporativ nizolarni hal qilishning boshqa usullari bilan taqqoslaganda afzalliklarga ega, ya'ni:

- 1) mediator nizoni o'rganadi va tomonlarning pozitsiyasini himoya qilmagan holda ikkala taraf uchun ham maqbul yechimni taklif qiladi;
- 2) mediatsiya nizo sud jarayonida hal qilinganga qaraganda ancha qisqa vaqt ichida amalga oshiriladi;
- 3) mediatorga to'lovni to'lash xarajatlari sud xarajatlaridan sezilarli darajada kam;
- 4) mediatsiya protsedurasida jarayonida to'liq maxfiylik kafolatlanadi (sud jarayoni, qoida tariqasida, ochiq tarzda). Mediator tomonlarning roziligisiz ma'lumotlarni oshkor qilish huquqiga ega emas;
- 5) mediatsiya jarayonida tomonlar o'zaro munosabatlarni saqlab qolishi mumkin, bu esa tomonlarga kelajakda hamkorlikni davom ettirishga imkon beradi;
- 6) mediatorni nizo tomonlarining o'zlari tanlash huquqi;
- 7) tomonlar protseduralar o'tkaziladigan joy va vaqt haqida. Jarayonni amalga oshirish mediatsiya tomonlar mediatsiya protsedurasini amalga oshirish to'g'risida bitim tuzgan paytdan boshlab yuzaga keladi;
- 8) mojaro taraflari muzokaralar jarayoniga rozi bo'lmaslik huquqiga ega yoki nizoni hal qilishning boshqa usuliga murojaat qilishlari mumkin;
- 9) mediatsiya majburiy protsedura emas, ammo muzokaralar natijasi mojaro taraflari uchun ijro mavzusi bo'lishi mumkin, masalan, shartnoma yoki kelishuv;

10) nizo boshlanishidan oldin vositachilik jarayonida tomonlar o'z pozitsiyalarini yanada obyektiv va mustaqil tahlil qilishlari mumkin (Baybekova & Kalimullina, 2020).

Ikkinchi usul sud tartibida hal qilish. Korporativ nizoni hal qilishda mediatsiya natija bermasa, tomonlar sudga murojaat qilishlari mumkin. Sud korporativ nizolarni qonun hujjatlariga muvofiq huquqiy tartib doirasida hal qilish imkonini beradi. Ayniqsa, tomonlar hakamlik muhokamasi to'g'risidagi bandni oldindan kelishib olgan bo'lsa, hakamlik muhokamasi an'anaviy sud muhokamasiga qaraganda ancha moslashuvchan va tezkor bo'lishi mumkin. Sudyaning qarori odatda yakuniy hisoblanadi. Sud jarayoni sudya yoki sudyalardan tomonidan qaror qabul qilingan holda sudga ishni taqdim etishni o'z ichiga oladi. Sud jarayoni uzoq va qimmat bo'lishi mumkin, ammo nizoni aniq va majburiy hal qilishni ta'minlaydi. Korporativ nizolar sud tartibida bir necha turdagi sudlar, arbitraj, hakamlik va davlat sudlari tomonidan ko'rib chiqiladi.

Hakamlik sudlari fuqarolik-huquqiy munosabatlardan kelib chiquvchi nizolarni, shu jumladan, tadbirkorlik subyektlari o'rtasida vujudga keluvchi iqtisodiy nizolarni hal etuvchi nodavlat tuzilmasi. Ushbu sudlar "Hakamlik sudlari to'g'risida"gi Qonunga asosan, fuqarolik-huquqiy munosabatlardan kelib chiquvchi nizolarni, shu jumladan, tadbirkorlik subyektlari o'rtasida vujudga keluvchi iqtisodiy nizolarni hal etadi (Republic of Uzbekistan, 2006). Nizolar hakamlik sudlari tomonidan nizolashayotgan tomonlarning nizoning hakamlik sudi tomonidan ko'rilishiga oid o'zaro kelishuvi asosida hal etiladi. Hakamlik sudining nizolarni ko'rib chiqishda quyidagi afzalliklarini sanab o'tish mumkin:

- hakamlik sudyalari va ularning sonini tomonlarning o'zi tanlay oladi;
- sud muhokamasi tili va joyi o'zaro kelishilishi mumkin;
- nizoni ko'rib chiqish muddatini belgilay oladi;
- hakamlik muhokamasi qoidalarini nizolashayotgan tomonlar belgilashi mumkin;
- hakamlik sudi tomonidan hakamlik muhokamasidagi ma'lumotlar sir tutiladi;

Xalqaro arbitraj sudlari – doimiy arbitraj muassasasi yoki muayyan nizoni hal qilish uchun tashkil etiladigan arbitraj sudi. Ushbu arbitr nizolar taraflar o'rtasida shartnomaviy xususiyatga ega yoki ega emasligidan qat'i nazar, biror-bir aniq huquqiy munosabat bilan bog'liq bo'lgan, ular o'rtasida yuzaga kelgan yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan barcha yoki muayyan nizolarni arbitrajga topshirish to'g'risidagi kelishuvi asosida nizoni ko'rib chiqadi (Republic of Uzbekistan, 2021). Xususan, korporativ nizolarni arbitraj orqali hal qilishning qator o'ziga xos ijobiy xususiyatlari mavjud:

Nizoning xususiy va maxfiyligi: odatda ochiq sud zallarida olib boriladigan sud muhokamasidan farqli o'laroq, yopiq eshiklar ortida o'tkaziladigan shaxsiy jarayondir. Bu, ayniqsa, maxfiy ma'lumotlar yoki xususiy tijorat sirlarini o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan korporativ nizolar uchun foydali bo'ladi.

Moslashuvchanlik: arbitraj tomonlarga jarayonni o'zlarining maxsus ehtiyojlari va talablariga moslashtirish imkonini beradi. Bunga tegishli soha yoki mavzu bo'yicha tajribaga ega arbitrni tanlash, ish yuritish vaqtini belgilash, hakamlik muhokamasi joyi va formatini aniqlash kiradi.

Yakuniylik: arbitraj qarorlari odatda yakuniy va majburiydir, ya'ni tomonlar arbitraj sudyasining qaroriga rioya qilishlari kerak.

Cheklangan apellyatsiya tekshiruvi: arbitraj qarorlari odatda faqat cheklangan apellyatsiya tartibida ko'rib chiqiladi. Arbitraj sudi tomonidan qo'pol xato yoki noto'g'ri xatti-harakat kuzatilmasa, ushbu sud qarorini bekor qilib bo'lmaydi. Bu tomonlar uchun ko'proq aniqlik va yakuniylikni ta'minlaydi (Ibratova, 2022).

Sud tartibida hal qilish usulida korporativ nizolar, agar boshqa tomon arbitraj, hakamlilik sudi ko'rib chiqishiga yoki vositachilikka rozi bo'lmasa, davlat sudlarida ham hal qilinishi mumkin. Masalan, boshqaruv organlari harakatlarining qonuniyligi, aksiyadorlar yoki ishtirokchilarning huquqlarining buzilishi, umumiy yig'ilishlar qarorlarining qonunga mos kelmasligi to'g'risidagi nizolar. Sud jarayonlari murakkab va uzoq davom etadi, bundan tashqari, sudning qarori ustidan shikoyat qilish imkoniyati mavjudligi nizoni hal qilish muddatini yanada uzoqlashtiradi. Jumladan, nizoni sud jarayonida hal qilish protsedurasi Iqtisodiy protsessual kodeks va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarda belgilab qo'yilgan tartibda amalga oshiriladi. Unda tomonlardan biri keltirilgan vajrlarini isbotlash uchun harakat qilsa, ikkinchi tomon ham o'z pozitsiyasida qat'iy turadi. Nizoni sud jarayonida hal qilish katta miqdordagi davlat boji va boshqa xarajatlarni talab qiladi. Shuningdek, nizo bir necha sud jarayonlarida hal qilinadi, oqibatda esa subyektlar sud majlislari uchun soatlab vaqt ajratishlariga to'g'ri keladi. Bundan tashqari, sud majlisi ochiq ko'rib chiqiladi. Bu esa korporatsiyada yuzaga kelgan muammoli vaziyat jamoatchilik muhokamasiga sabab bo'ladi. Ammo nizoning sud majlisida ko'rib chiqilishining o'z o'rnida ijobiy tomonlari ham mavjud bo'lib, ular tomonlar o'rtasida murakkab kelishmovchiliklarning qonuniy hal qilinishida samara beradi. Jumladan, sudning yakuniy qarori ijrosining muqarrarliligi nizoning sudda hal qilinishi kafolati hisoblanadi.

Stat.sud.uz saytida keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, iqtisodiy sudlarda korporativ nizolarga oid ko'rib chiqilgan ishlarni tahlil qiladigan bo'lsak, korporativ nizolar sudlarda ko'rib chiqilishi dinamikasi o'zgarib borayotgani e'tiborimizni tortadi. Xususan, saytda keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, korporativ nizolarga oid ishlar 2021-yilda 537 ta, 2022-yilda 591 ta, 2023-yilda 504 ta, 2024 yilda 479 ta va 2025-yilda esa 527 tani tashkil qilmoqda. Bu esa bu turdagi nizolarga oid ishlarning ko'rib chiqilishi barqaror bo'lmasdan, yildan yilga ko'payib borayotganidan dalolat beradi. Misol uchun, sudlarning qonuniy kuchga kirgan hujjatlari e'lon qilinadigan public.sud.uz saytidagi ma'lumotlarga ko'ra, 2026-yil 8-sentyabrga qadar respublikaning barcha iqtisodiy sudlarida jami 755 ta korporativ nizolarning ko'rib chiqilgan qarorlari joylashtirilgan. Albatta unda birinchi instansiyaning hujjatlaridan tashqari apellyatsiya va kassatsiya instansiyaning qonuniy hujjatlari joylashtiriladi, shunday bo'lsa-da, bu ma'lumotlar asosida qolgan yillarga qaraganda korporativ nizolarning sudlarda ko'rilishi keskin ko'payib ketganligini xulosa qilsak bo'ladi. Bu esa korporativ nizolarga oid munosabatlarni tartibga solish zarurati yuzaga chiqqanligidan dalolat beradi.

Milliy huquq tizimida korporativ nizolarni hal qilish usullari o'rganib chiqildi, shu o'rinda "Chet el davlatlarida korporativ nizolar qanday hal qilinadi va qanday usullardan foydalaniladi?" degan savol tug'iladi. Shu sababli ushbu sohada xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish maqsadga muvofiq. Xususan, Germaniyada 2018-yilda korporativ nizolarni hal qilishga oid alohida qoidalar ishlab chiqilgan bo'lib, unga ko'ra, korporativ nizolar tezashtirilgan arbitraj, ekspert tomonidan tomonlarning nizoli vaziyatini ko'rib chiqish, mediatsiya, yarashtiruv kabi usullar sanab o'tilgan (German Arbitration Institute, 2018). Singapurda esa korporativ nizolarni ko'rib chiqishning boshqa davlatlarda uchramaydigan boshqa usuli mavjud bo'lib, bu "SUD-MEDIATSIYA-SUD" usulidir (Singapore Courts, 2024). Ya'ni nizoni sud muhokamasida ko'rishdan oldin nizoni hal qilish uchun tomonlar mediatsiyaga yuboriladi. Agar mediatsiya tuzishga erishilmasa, sud o'z ishini davom ettiradi. Ushbu amaliyotni O'zbekiston qonunchiligiga kiritish maqsadga muvofiq bo'lar edi. Bu ko'p nizolar ortiqcha vaqt, energiya va pul sarflanmasdan hal etilishiga sabab bo'lar edi.

Yuqoridagi o'rganishlar natijasida korporativ munosabatlarni rivojlantirish va nizolarning oldini olish maqsadida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

Birinchidan, “Korporatsiya” tushunchasini Fuqarolik kodeksiga quyidagi mazmunda kiritish: “Korporatsiya ikki va undan ortiq shaxslar (ta’sischilar)ning ma’lum miqdorda o’z mol-mulklari yoki mablag’ini qo’shgan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish yoki foyda olish maqsadida tashkil etilgan yuridik shaxsdir”.

Bu orqali davlatimizda “korporatsiya” tushunchasining aniq ta’rifi va ushbu munosabatlarning huquqiy negizi yuzaga kelib, korporativ munosabatlarning tartibga solinishiga olib keladi. Bundan tashqari, korporativ munosabatlarning qonun hujjatlari bilan tartibga solinishi korporativ sohaning yanada rivojlanishiga sabab bo’ladi.

Ikkinchidan, “Korporativ faoliyat” nomli korporatsiyaning tashkil etilishidan boshlab korporativ nizolarning hal etishini o’z ichiga olgan normalar jamlangan korporativ munosabatlarni tartibga soluvchi qonun hujjatini ishlab chiqish lozim. Ushbu qonunda korporatsiya tushunchasi, korporativ munosabatlar, korporatsiyani tashkil etish asoslari, ta’sischilar hamda a’zolarining huquq va majburiyatlari, ulushlar, aksiyalar, obligatsiyalar, korporatsiyadagi shartnomaviy munosabatlar va boshqa masalalar yoritib o’tiladi. Ushbu qonun hujjati orqali korporativ munosabatlar boshqa tadbirkorlik munosabatlariga o’xshab tartibga solinadi, bu esa mahalliy va chet el investorlarining O’zbekistonda joylashgan korporatsiyalarda o’z aksiyalari bo’lishiga qiziqishlarini orttiradi.

Uchinchidan, korporativ munosabatlarga ixtisoslashgan maxsus tashkilotlar faoliyatini tashkil qilish lozim. Bunda korporatsiyani tashkil etishdan boshlab unda yuzaga keladigan nizolarni hal etishgacha bo’lgan bosqichdagi masalalar tashkilot yuristlari va advokatlari ko’magida tashkil etiladi. Oqibatda korporatsiyadagi huquqiy munosabatlar qonun hujjatlariga asoslangan holda tuzilishiga olib keladi. Bu esa kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo’lgan nizoli holatlarning oldi olinishiga sabab bo’ladi.

To’rtinchidan, korporativ nizolarni hal qilish usullaridan mediatsiya usulini amalga oshirishni majburiy qilish, ya’ni bu orqali nizolar sudning ish yurituviga yetib bormasdan hal bo’lishiga olib keladi. Bunda korporativ nizolar sud tartibida ko’rib chiqilishidan oldin mediatsiya tartib-taomillari amalga oshirilganmi yoki yo’qligiga aniqlik kiritiladi va agar amalga oshirilmagan bo’lsa, sud tomonlarni mediatsiyaga yuboradi. Ushbu tartib orqali nizolar tez va samarali hal bo’lishi va kelajakdagi xarajatlar kamayishi hamda korporativ munosabatlar saqlanib qolishi mumkin.

Xulosa

Xulosa sifatida shuni ta’kidlash mumkinki, korporativ nizolarni hal qilishning tartib-taomillari ko’p qirrali va murakkab jarayon hisoblanadi. Korporativ nizolar ko’pincha korporatsiyani ichki va tashqi boshqarishda yo’l qo’yiladigan xatolar sababli yuzaga keladi. Ushbu nizolarni to’g’ri, samarali va manfaatli hal qilish nizo taraflaridan bilim va ishni puxta o’rganishni talab qiladi. Aks holda, nizo manfaatli hal qilinmasligi mumkin. Shuningdek, nizolarni hal qilishda milliy huquqiy tizimdan to’g’ri foydalanish muhim hisoblanadi, chunki bu korporativ nizolarni qonuniy jihatdan hal qilish va tashkilotlar o’rtasida ijobiy munosabatlarni saqlab qolishga yordam beradi. Korporativ nizolarning oldini olish va ularni samarali hal qilish nafaqat tashkilotning ish samaradorligini yaxshilaydi, balki korporatsiyaning obro’siga putur yetkazmaydi. Mamlakatimizda korporativ nizolarni hal qilishning sudgacha bo’lgan usullarini qo’llash orqali korporativ nizolar ko’payishining oldi olinadi, shuningdek, korporativ nizolar vujudga kelgan taqdirda ham nizo tomonlari uni tez hamda vaqt va mablag’ni tejagan holda, o’zaro munosabatlarni saqlab qolib hal qilishi mumkin bo’ladi.

REFERENCES

- Armour, J., Hansmann, H., & Kraakman, R. (2009). *The essential elements of corporate law: What is corporate law? (Discussion Paper No. 643)*. SSRN.
- Baybekova, E. F., & Kalimullina, I. V. (2020). Primenenie navykov mediatsii – klyuch k uspešnomu razresheniyu korporativnykh konfliktov [Applying mediation skills is the key to successful corporate conflict resolution]. *Field of Science*, 247–248.
- Dorozhinskaya, E. A. (2016). *Korporativnoe pravo* [Corporate law]. SibAGS.
- German Arbitration Institute. (2018). *2018 DIS arbitration rules*. https://www.disarb.org/fileadmin/user_upload/Werkzeuge_und_Tools/2018_DIS_Arbitration_Rules_12-2025.pdf
- Ibratova, F. B. (2021). Pravovye posledstviya bankrotstva individualnogo predprinimatelya ili fizicheskogo litsa, utrativshogo status individualnogo predprinimatelya [Legal consequences of bankruptcy of an individual entrepreneur or a physical person who has lost the status of an individual entrepreneur]. *Polish Journal of Science*, (38-2), 20–24.
- Ibratova, F. B. (2022). Pravovye voprosy elektronnoy dokazatelstva v ekonomicheskom protsesse [Legal issues of electronic evidence in the economic process]. *International Journal of Professional Science*, (4), 18–24.
- Ibratova, F. B., Choriev, M., & Sobirjonov, O. (2022). Pravovye voprosy uchastiya v ekonomicheskom protsesse prokurora, gosudarstvennykh organov i inyykh lits [Legal issues of participation of the prosecutor, state bodies and other persons in the economic process]. *International Journal of Professional Science*, (5), 14–22.
- Rahmonqulov, H. R., & Gulyamov, S. S. (2008). *Korporativ huquq* [Corporate law]. TSIL Publ.
- Republic of Uzbekistan. (2006, October 16). *On Courts of Arbitration (Law No. LRU-64)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-1072079>
- Republic of Uzbekistan. (2018, July 3). *On Mediation (Law No. LRU-482)*. Lex.uz. <https://lex.uz/uz/docs/-3805227>
- Republic of Uzbekistan. (2021, February 16). *On International Commercial Arbitration (Law No. LRU-674)*. Lex.uz. <https://lex.uz/docs/5294087>
- Republic of Uzbekistan. (2022, August 4). *Economic Procedural Code of the Republic of Uzbekistan*. Lex.uz. <https://lex.uz/uz/docs/-3523891>
- Saidov, M. (2019). *Korporativ nizolar: tushunchasi, turlari va ularni sudda ko'rishning o'ziga xos xususiyatlari* [Corporate disputes: Concept, types and specifics of their consideration in court]. Legal Library
- Singapore Courts. (2024, March 26). *Litigation-mediation-litigation framework*. Singapore International Commercial Court. <https://www.judiciary.gov.sg/singapore-international-commercial-court/litigation-mediation-litigation-framework>
- Xiangming, Y., & Heng, Z. (2024, August 14). *Overview of corporate dispute resolution under new Company Law*. Law.asia. <https://law.asia/corporate-dispute-resolution-under-new-company-law/>

**O'ZBEKISTON
QONUNCHILIGI TAHLILI**

ILMIY-TAHLILIY JURNAL
2026-YIL 3-SON

**ОБЗОР
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА
УЗБЕКИСТАНА**

НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
2026 ГОД № 3

**UZBEKISTAN
LAW REVIEW**

SCIENTIFIC ANALYTICAL JOURNAL
2026 ISSUE 3

VOLUME 3 / ISSUE 3 / 2026

DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.UZLAWREV.33](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.UZLAWREV.33)

ISSN 2181-8118

DOI: [HTTPS://DX.DOI.ORG/10.51788/TSUL.UZLAWREV.](https://dx.doi.org/10.51788/TSUL.UZLAWREV.)